

นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง
Implication of nature in space

แก้วสุดา บุตรเฟียน
Miss Kaewsuda Butpien

โครงการวิจัยงบประมาณการวิจัยเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

หลักสูตรวิชาทัศนศิลป์ สาขาศิลปกรรมและออกแบบ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง
Implication of nature in space

แก้วสุดา บุตรเฟียน
Miss Kaewsuda Butpien

โครงการวิจัยงบประมาณการวิจัยเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

หลักสูตรวิชาทัศนศิลป์ สาขาศิลปกรรมและออกแบบ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

คำสำคัญ : นัย/ที่ว่าง/ธรรมชาติแวดล้อม

แก้วสุตา บุตรเฟียน : นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง.

บทคัดย่อ

ระนาบที่ประกอบกันจากเส้นและที่ว่างต่างเชื่อมโยงสัมพันธ์ แสดงคุณภาพของเรื่องราว ความประทับใจในรูปร่างรูปทรงของธรรมชาติแวดล้อม วัตถุข้าวของ เครื่องมือเครื่องมือจากการ ดำรงชีพ สะท้อนความสุข ความสงบ และความเรียบง่าย ผ่านลายเส้น ระนาบ และที่ว่างเปรียบ เปรียบกับท่วงทำนองหรือช่วงจังหวะหนักเบาของดนตรี ซึ่งเป็นอวัจนภาษา คือ ภาษาที่ไม่ต้องใช้ ถ้อยคำในการติดต่อสื่อสารใดใด

Keywords : Implication/space/nature

Kaewsuda Butpien : Implication of nature in space

Abstract

The plane is composed of lines and spaces. The balance of the impression of the shape of nature, object, woodworking tools from livelihood. Happy reflection peace and simplicity compare with melody or the heavy rhythm of the music. It's non-verbal. The language does not require words in any communication.

กิตติกรรมประกาศ

การสร้างสรรค์ผลงาน ชุด “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง” ด้วยได้รับการอนุเคราะห์จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขอขอบพระคุณขอขอบพระคุณผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ให้โอกาส สนับสนุน และคอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่เคยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ หากมีข้อบกพร่องต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ขอน้อมรับคำแนะนำและ ยินดีนำไปปรับปรุงแก้ไขในลำดับต่อไป ข้าพเจ้าหวังว่าโครงการวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานสร้างสรรค์ต่อไป

แก้วสุดา บุตรเฟียน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ง
Abstract	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย/งานสร้างสรรค์	1
คำสำคัญ (keywords) ของโครงการวิจัย/งานสร้างสรรค์	1
วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์	2
ขอบเขตของการสร้างสรรค์	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์	3
2 เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	4
ข้อมูลที่ได้รับจากธรรมชาติแวดล้อม	4
เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและการสร้างสรรค์	4
เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวาดเส้น	5
ภาพข้อมูลที่ได้รับจากธรรมชาติแวดล้อม	6
3 วิธีดำเนินการสร้างสรรค์	11
แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน	11
แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน	11
วิธีดำเนินการสร้างสรรค์ผลงาน	11
วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน	12
การสร้างภาพร่างหรือภาพต้นแบบ	13
การสร้างสรรค์ผลงานจริง	16
4 การวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงาน	23
หลักการวิเคราะห์ทัศนธาตุ	23
หลักการวิเคราะห์เอกภาพ	26
หลักการวิเคราะห์แนวเรื่องและสัญลักษณ์ของการแสดงออก	26
วิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงาน ชุด “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง”	28
การวิเคราะห์ทัศนธาตุ จุด (Point)	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การวิเคราะห์ทัศนธาตุ เส้น (Line)	28
	การวิเคราะห์ทัศนธาตุ ที่ว่าง (Space)	30
	การวิเคราะห์เอกภาพ (Unity)	31
	การวิเคราะห์แนวเรื่องและสัญลักษณ์ของการแสดงออก	33
5	สรุปผลการสร้างสรรค์ผลงาน	34
	บรรณานุกรม	36
	ประวัติผู้วิจัย	37

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่

		หน้า
1	ภาพแสดงลักษณะของกลุ่มต้นไม้	6
2	ภาพแสดงลักษณะของกลุ่มต้นไม้ ลักษณะของใบไม้ ลักษณะพุ่มของต้นมังคุด กอขมื่น	7
3	ภาพแสดงลักษณะของเถาพืชผักที่เกาะเกี่ยวอยู่กับไม้	7
4	ภาพแสดงลักษณะของรั้วไม้ไผ่ที่ชาวบ้านใช้ในการล้อมวัว	8
5	ภาพแสดงลักษณะของกระท่อม กระชัง เครื่องมือในการทำประมง	8
6	ภาพแสดงลักษณะของเสาไม้ที่เป็นท่าเทียบเรือประมงขนาดเล็ก	9
7	ภาพแสดงลักษณะของอวนจับปลา ซึ่งเป็นเครื่องมือทำมาหากิน ของการทำประมงขนาดเล็กหรือประมงพื้นบ้าน	9
8	ภาพแสดงลักษณะของแกลน อวน อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพประมง	10
9	ภาพแสดงลักษณะรายละเอียดของแกลน	10
10	ภาพแสดงลักษณะของพู่กันจีน ซึ่งเป็นอุปกรณ์หลักการสร้างสรรค์ผลงาน	12
11	ภาพแสดงลักษณะของแท่นฝนหมึกจีนที่เป็นลักษณะเป็นแท่ง	13
12	ภาพแสดงลักษณะของการสร้างภาพร่าง	13
13	ภาพแสดงลักษณะของภาพร่างขั้นที่ 1	14
14	ภาพแสดงลักษณะของภาพร่างขั้นที่ 2	14
15	ภาพแสดงลักษณะของภาพร่างขั้นที่ 3	15
16	ภาพแสดงลักษณะของภาพร่างขั้นที่ 4	15
17	ภาพแสดงลักษณะของขั้นตอนการขึ้นรูป	16
18	ภาพแสดงลักษณะของขั้นตอนการขึ้นรูป	16
19	ภาพแสดงลักษณะของขั้นตอนการเน้นรายละเอียดของผลงาน	17
20	ภาพแสดงลักษณะของขั้นตอนการเขียนเส้นโดยใช้พู่กันเบอร์เล็ก	17
21	ภาพผลงานสร้างสรรค์ขั้นที่ 1	18
22	ภาพผลงานสร้างสรรค์ขั้นที่ 2	19
23	ภาพผลงานสร้างสรรค์ขั้นที่ 3	19
24	ภาพผลงานสร้างสรรค์ขั้นที่ 4	20
25	ภาพผลงานสร้างสรรค์ขั้นที่ 5	21
26	ภาพผลงานสร้างสรรค์ขั้นที่ 6	22
27	ภาพผลงานสร้างสรรค์ขั้นที่ 7	22

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพประกอบที่

		หน้า
28	ภาพผลงานที่แสดงการวิเคราะห์จุด (Point)	28
29	ภาพผลงานที่แสดงการวิเคราะห์เส้น (Line)	29
30	ภาพผลงานที่แสดงการวิเคราะห์ที่ว่าง (Space)	30
31	ภาพผลงานที่แสดงการวิเคราะห์เอกภาพ (Unity)	32
32	ภาพผลงานที่แสดงการวิเคราะห์แนวเรื่องและสัญลักษณ์ของการแสดงออก	33

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย/งานสร้างสรรค์

การสร้างสรรคผลงานศิลปะเพื่อให้ผลงานนั้นมีคุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ความงาม หรืออารมณ์ความรู้สึกที่ถ่ายทอดออกมาให้เป็นที่ประจักษ์นั้น ซึ่งต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่างเช่น รสนิยมส่วนตนหรือความชื่นชอบเป็นพิเศษในเรื่องที่จะนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน และประสบการณ์การสัมผัสรับรู้ต่างๆ การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากสถานที่จริง ซึ่งได้นำมาวิเคราะห์ด้านความเหมาะสมที่จะใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชุด “นัยของธรรมชาติ แวดล้อมในพื้นที่ว่าง”

ธรรมชาติสร้างสรรค์สิ่งในโลกทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ต่างดำรงอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของความหลากหลายทางธรรมชาติที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา มนุษย์ดำรงชีพด้วยวิธีการต่างๆที่ต้องพึ่งพิงสภาวะ ดิน ฟ้า อากาศ ลม ฝน แล่งน้ำ ต้นไม้ใบหญ้าและความหลากหลายของพันธุกรรมพืช พันธุกรรมสัตว์ ที่หล่อเลี้ยงชีวิตให้ดำเนินไปอย่างปกติสุขตราบที่ยังคงมีทรัพยากรเพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์

จากข้อมูลเบื้องต้นส่งผลให้เกิดการสร้างสรรคเป็นผลงานศิลปะในลักษณะงานจิตรกรรม 2 มิติ รูปแบบผลงานวาดเส้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงมุมมองส่วนตัวเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบอาชีพโดยเน้นความเป็นวิถีชีวิตของชาวใต้ รวมทั้งต้นไม้ใบหญ้าต่างๆ สะท้อนการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมที่มีความสงบสุข ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างธรรมชาติและมนุษย์ และต้องการเผยแพร่องค์ความรู้ของงานสร้างสรรค์และเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ (keywords) ของโครงการวิจัย/งานสร้างสรรค์

นัย คือความหมาย ซึ่งเกิดจากความผสมกลมกลืนของรูปทรงที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต การวาดเส้นในลักษณะของเส้นขนาดใหญ่-เล็ก โดยเว้นพื้นที่ว่าง สีสัน อากาศ ความสุข และความสงบ

ที่ว่าง(space) คือวิธีการใช้เส้นในการสื่อความคิดและอารมณ์ความรู้สึกจนเกิดเป็นการผสมผสาน ประกอบกันของเส้น แสดงระยะมิติความซับซ้อน ความกลมกลืนและขัดแย้งที่อยู่ในบริบทเดียวกัน และการเชื่อมโยงของเส้นในพื้นที่ว่างที่เกิดความลึกแผ่ออกไปอย่างไร้จุดจบ ซึ่งแสดงออกในรูปแบบการพรรณนาเรื่องราวที่สอดคล้องกับความบังตาใจและความรู้สึกที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ธรรมชาติแวดล้อม คือ สิ่งที่อยู่รายรอบกาย ทั้งต้นไม้ ใบหญ้า วัชพืช ที่อยู่รอบๆบริเวณบ้าน เช่น พืชผัก ผลไม้ เถาวัลย์ วัชพืชต่างๆ และวัสดุอุปกรณ์ เครื่องไม้เครื่องมือที่เกี่ยวกับการทำมาหากิน เช่น แห อวน แสลง ไช้จับปลา หรือเพิง กระท่อมที่ชาวบ้าน ชาวประมงใช้ในการหลบแดดหลบฝน สิ่งที่ยกตัวอย่างมานั้นเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนสังคมที่มีความสงบเป็นมิตร ความเรียบง่ายและความอิสระที่มีการปฏิสัมพันธ์กัน

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์รูปแบบจิตรกรรม เทคนิควาดเส้นบนระนาบของที่ว่าง
2. เพื่อถ่ายทอดความประทับใจจากการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ที่มีลักษณะความเป็นพื้นถิ่นภาคใต้อันประกอบไปด้วย วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องไม้เครื่องมือในการดำรงชีพ
3. เพื่อสื่อความหมายของผลงานสร้างสรรค์ให้เห็นรูปแบบสัญลักษณ์ที่มีการผสมผสานสัมพันธ์ ความกลมกลืนสมดุลและขัดแย้ง แสดงจังหวะความหนาแน่นของเส้นและพื้นที่ว่าง โดยใช้เทคนิคการวาดเส้นในการสื่อความคิดและอารมณ์ความรู้สึกที่เลื่อนไหลอย่างต่อเนื่อง
4. เพื่อแสดงออกเกี่ยวกับผสมผสานกับการลากพู่กันด้วยความเร็วของเส้นที่ต่างกันในช่วงของภาพและด้วยทิศทาง ขนาดของเส้นที่หนักเบาเสาะผสมกัน สอดคล้องกับรูปทรงอย่างกลมกลืน

ขอบเขตของของการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุด “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง” ได้กำหนดขอบเขตของผลงานเพื่อความชัดเจนไว้ดังนี้

1. เป็นงานจิตรกรรมบนพื้นผิวสองมิติ จำนวนไม่น้อยกว่า 4 ชิ้น

2. เป็นลักษณะของการวาดเส้นด้วยเทคนิคหมึกจีนบนพื้นผ้าใบ ที่แสดงความรู้สึกจินตนาการและการแสดงออกในแบบส่วนตัว

3. เป็นการอ้างอิงจากการสัมผัสและประสบการณ์ที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจและความรู้สึกในสาระของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับวิถีชีวิต ที่มีข้อมูลจริงจากการศึกษาในสถานที่จริง

4. เป็นการแสดงออกด้วยลักษณะมุมมอง ผ่านการใช้เส้นแสดงความหนักเบา ที่มีขนาดของเส้นที่ต่างกัน แต่ไม่แสดงความเด่นชัดของระยะใกล้ไกลในมุมมองแบบทัศนียวิทยา และไม่แสดงเรื่องของแสงและเงาที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดแสงซึ่งเป็นรูปแบบจิตรกรรมตะวันตก

5. เป็นลักษณะของวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ พืชพันธุ์ ต้นไม้ใบหญ้า โดยแสดงความเป็นวิถีทางวัฒนธรรมพื้นถิ่นของภาคใต้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สะท้อนความสุข ความสงบ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันจนเกิดเป็นความกลมกลืนที่มีหลากหลายอารมณ์ให้ได้ศึกษาและสัมผัสสุนทรียภาพ

2. ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อม ผ่านเทคนิคการวาดเส้นและพื้นที่ว่าง แสดงความรู้สึกผ่อนคลายโดยนัยที่ได้ถ่ายทอดให้เป็นที่ประจักษ์

3. ได้ศึกษาค้นคว้า และทดลองวิธีการสร้างสรรค์โดยกระบวนการทางจิตรกรรมเทคนิคต่างๆให้เกิดเป็นรูปแบบเฉพาะตน นำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ทางศิลปะ

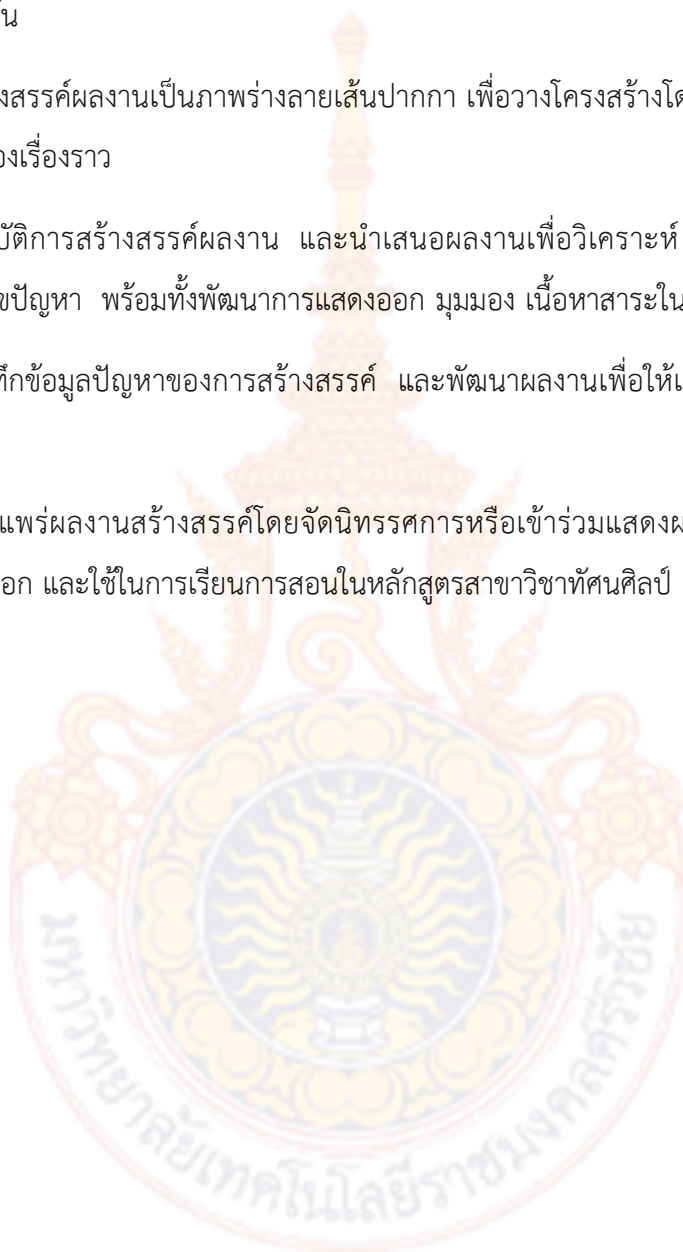
4. นำผลงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เผยแพร่สู่สาธารณชน เพื่อนำองค์ความรู้และศาสตร์ทางด้านสุนทรียภาพแสดงสู่สาธารณชน

วิธีดำเนินการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ชุด “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง” ผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้ ศึกษาข้อมูลเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

1. การศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริง สภาพแวดล้อมโดยรอบบริเวณที่สนใจ และศึกษาลักษณะทางธรรมชาติ ความมีชีวิตชีวา การเกาะเกี่ยวกันของพันธุ์ไม้หลากชนิดที่อยู่ในบริบทของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน

2. ศึกษาข้อมูลเอกหรือสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน
3. ประมวลลำดับข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลที่ได้รับจากการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์เป็นงานจิตรกรรมวาดเส้น
4. สร้างสรรค์ผลงานเป็นภาพร่างลายเส้นปากกา เพื่อวางโครงสร้างโดยรวมของภาพ และความสมบูรณ์ของเรื่องราว
5. ปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงาน และนำเสนอผลงานเพื่อวิเคราะห์ วิจัยและสัมมนาปรับเปลี่ยนแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งพัฒนาการแสดงออก มุมมอง เนื้อหาสาระในการสร้างสรรค์
6. บันทึกข้อมูลปัญหาของการสร้างสรรค์ และพัฒนาผลงานเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของผลงานวิจัย
7. เผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์โดยจัดนิทรรศการหรือเข้าร่วมแสดงผลงานนิทรรศการกับหน่วยงานภายนอก และใช้ในการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชาทัศนศิลป์

บทที่ 2

เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ผลงานสร้างสรรค์เรื่อง “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง” เป็นลักษณะผลงานที่เกี่ยวกับความผสมกลมกลืนของรูปทรงที่เกี่ยวข้องกับชีวิต การวาดเส้นในลักษณะของเส้นขนาดใหญ่-เล็ก โดยเว้นพื้นที่ว่าง สู่ถึง อากาศ ความสุข และความสงบ ซึ่งที่ว่าง(space) คือวิธีการใช้เส้นในการสื่อความคิดและอารมณ์ความรู้สึกจนเกิดเป็นการผสมผสานประกอบกันของเส้น แสดงระยะมิติ ความซับซ้อน ความกลมกลืนและขัดแย้งที่อยู่ในบริบทเดียวกัน และการเชื่อมโยงของเส้นในพื้นที่ว่างที่เกิดความรู้สึกแผ่ออกไปอย่างไม่มีจุดจบ โดยใช้ประสบการณ์ที่สั่งสมและการเรียนรู้ผลักดันให้เกิดจินตนาการในการสร้างสรรค์จากการเขียนเส้น ซึ่งแสดงออกในรูปแบบการพรรณนาเรื่องราวที่สอดคล้องกับความบังคาลใจและความรู้สึกที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลที่ได้รับจากธรรมชาติแวดล้อม

ธรรมชาติแวดล้อม คือ สิ่งที่อยู่รายรอบกาย ทั้งต้นไม้ ใบหญ้า วัชพืช ที่อยู่รอบๆบริเวณบ้าน เช่น พืชผัก ผลไม้ เถาวัลย์ วัชพืชต่างๆ และวัสดุอุปกรณ์ เครื่องไม้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหากิน เช่น แห อวน แสลง ไซจับปลา หรือเพิง กระโจมที่ชาวบ้าน ชาวประมงใช้ในการหลบแดดหลบฝน อีกทั้งสภาพดิน ฟ้า อากาศ สภาพภูมิอากาศ และฤดูกาล ที่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งมีชีวิตที่จะต้องพึ่งพิงอาศัยในการดำรงชีวิต ความหลากหลายที่มีอยู่ในกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ดังกล่าวนั้น สิ่งที่ยกตัวอย่างมานั้นเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนสังคมที่มีความสงบเป็นมิตร ความเรียบง่ายและความอิสระที่มีการปฏิสัมพันธ์กัน

เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและการสร้างสรรค์

ชลุด นิมเสมอ กล่าวไว้ว่า มนุษย์เรารู้ถึงความสวยงาม ความพอใจ ของสิ่งต่างๆ ได้แตกต่างกัน ระดับความพอใจของแต่ละบุคคลก็แตกต่างกันออกไปทั้งนี้อาจขึ้นกับรสนิยม สภาพสังคม ศาสนา ความเชื่อและสิ่งแวดล้อมที่ผู้รับรู้นั้นดำรงชีวิตอยู่ หากแต่ถ้าผู้รับรู้นั้นได้เข้าใจถึงกระบวนการ องค์ประกอบและพื้นฐานที่สำคัญของสิ่งที่ได้สัมผัส ก็ย่อมทำให้รับรู้ถึงความงามความพอใจนั้นๆเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ศิลปะนั้นดูเหมือนว่าจะไม่มีกฎเกณฑ์อะไรมากนัก เพราะอาศัยแต่

ความสุนทรีย์ทางอารมณ์เพียงประการเดียว แต่หากว่าได้ศึกษาถึงความสุนทรีย์อย่างลึกซึ้งแล้ว จะเห็นว่ามันมีกฎเกณฑ์ในตัวของมันเอง ซึ่งผู้เรียนจะต้องศึกษาถึงองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ที่ประกอบกันขึ้นเป็นงานศิลปะ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือผู้เรียนจะต้องเข้าใจในหลักองค์ประกอบของศิลปะ เป็นพื้นฐานเสียก่อนจึงจะสามารถสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีคุณค่าและรับรู้ถึงความงามทางศิลปะได้อย่างถูกต้อง การสร้างสรรค์งานศิลปะให้ได้ดีนั้นผู้สร้างสรรค์จะต้องทำความเข้าใจกับองค์ประกอบศิลป์เป็นพื้นฐานเสียก่อนไม่เช่นนั้นแล้วผลงานที่ออกมาจะไม่สมบูรณ์เท่าไรนักซึ่งองค์ประกอบหลักของศิลปะก็คือรูปทรงกับเนื้อหา

ทฤษฎีการสร้างสรรคศิลปะ ชลูด นิยมเสมอ ได้กล่าวไว้ว่า ศิลปะเป็นการแสดงออกทางด้านจิตใจอย่างหนึ่ง ที่ถ่ายทอดออกมาด้วยกลวิธีต่างๆ หลากหลายรูปแบบ ผลงานเหล่านี้สร้างคุณค่าต่อจิตใจให้เกิดการรับรู้ เชื่อกันว่า การแสดงออกเป็นสิ่งจำเป็นทางด้านจิตใจของมนุษย์เช่นเดียวกับการขับถ่ายซึ่งเป็นความจำเป็นทางด้านร่างกาย ทุกคนจะถูกกระตุ้นให้แสดงปฏิกิริยาที่ตนมีต่อสิ่งแวดล้อมให้ปรากฏด้วยวิธีการต่างๆ กันอยู่ตลอดเวลา มีทั้งการแสดงออกตามปกติธรรมดา และการแสดงออกที่มีความหมายทางการสร้างสรรค์ซึ่งอย่างหลังนี้ศิลปินได้แปรประสบการณ์ทางจิตของตนออกมาเป็นสัญลักษณ์ที่ตนเองและผู้อื่นสามารถรับรู้ได้

อิทธิพล ตั้งโฉลก กล่าวไว้ว่าความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นได้จากบุคลิกและอุปนิสัยของความช่างสังเกต ช่างคิด ช่างสงสัยใคร่รู้ และรู้จักที่จะตั้งคำถามและค้นหาคำตอบ โดยธรรมชาติของศิลปินทั่วไปซึ่งมักเป็นผู้ที่มีจิตใจประณีต ละเอียดอ่อน สามารถมองเห็น รับรู้ เข้าใจ และเข้าถึงคุณค่าทางความงาม ความเป็นจริงของสรรพสิ่งได้โดยง่าย ศิลปินที่มีความเชื่อพื้นฐานในแบบ “อัสวิสัย” ซึ่งผลงานมีเรื่องราว เนื้อหา ความหมาย ตลอดจนรูปแบบ “กึ่งนามธรรม” และ “นามธรรม” ที่ไม่เห็นเรื่องราวความหมายบอกเล่าออกมาเด่นชัด ทั้งบุคลิกของศิลปินและแนวทางการสร้างสรรค์ มีความโน้มเอียงไปในทางใช้ “ปัญญาญาณ” จาก “ใจ” มากกว่าใช้ “ปรีชาญาณ” จากสมอง พวกเขานิยมใช้อารมณ์ความรู้สึกมากกว่าความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล โดยมีทัศนะว่า “ศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม” หรือ “ศิลปะเป็นภาษาแห่งอารมณ์ความรู้สึก” ซึ่งความคิดจะมีจุดเริ่มต้นจากความบังดาลใจ

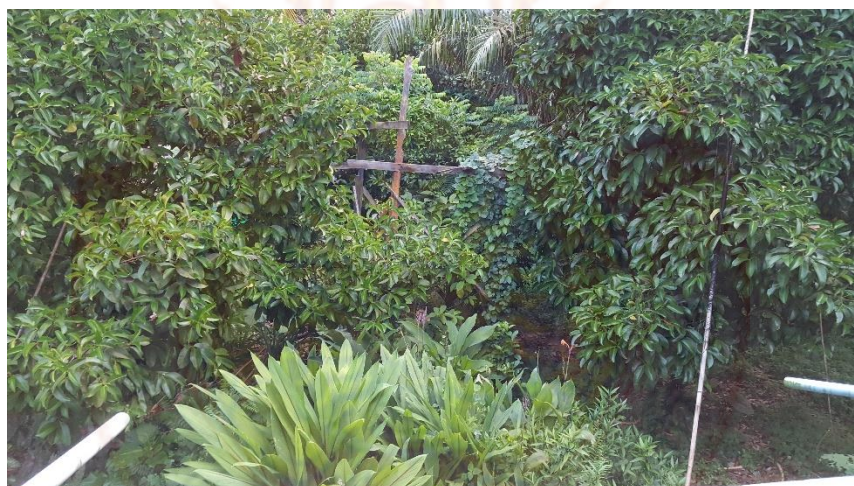
เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวาดเส้น

ชลด นิมเสมอ กล่าวไว้ว่า “จินตนาการที่จะถ่ายทอดหรือแสดงออกในศิลปะเป็นจินตนาการสร้างสรรค์ เป็นสิ่งมีโครงสร้าง มีความหมาย ไม่ใช่จินตนาการการเลียนแบบ หรือความคิดเพื่อเจ้อเลื่อนลอย” วาดเส้นเป็นวิธีสื่อความหมายทางการเห็นขั้นแรกเริ่มวิธีหนึ่งของมนุษย์ ด้วยปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สุดคือเส้นและร่องรอยต่างๆ และด้วยเครื่องมือที่ง่ายที่สุดที่จะหยิบฉวยมาได้จากใกล้ตัว อาจเป็นถ่านก้อนหนึ่ง เศษไม้ชิ้นหนึ่ง หรือแม้แต่นิ้วมือของตัวเอง เด็กๆ จะเริ่มขีด วาด หรือละเลงด้วยอะไรก็ตามที่จะทำให้เกิดร่องรอยขึ้นตั้งแต่ยังไม่รู้ความ ชนดั้งเดิมขีดเขียนเส้นและร่องรอยลงบนเปลือกไม้ แผ่นหิน หรือผนังถ้ำ ด้วยเหตุที่เราอาจเดาไปได้หลายประการ และที่น่าเป็นไปได้ประการหนึ่งก็คือ มนุษย์ต้องการแสดงอะไรบางอย่างที่เป็นส่วนตนออกมาให้ปรากฏในโลก ไม่ว่าจะด้วยความเชื่อ ความนึกคิด ความรู้สึก หรือแม้แต่เพียงร่องรอยง่ายๆ ที่ทำขึ้นมาด้วยมือตัวเอง ดังนั้นวาดเส้นเป็นงานศิลปะที่ไม่ต้องอาศัยสื่ออย่างงานจิตรกรรม หรืออาศัยปริมาตรที่กินระหว่างเนื้อที่อย่างในงานประติมากรรม แต่สามารถใช้เป็นโครงสร้างทางความคิดและรูปทรงได้ไม่แพ้ทัศนศิลป์สาขาอื่น และการจะจับสาระของสิ่งต่างๆ ที่ศิลปินต้องการแสดงให้ได้เห็นอย่างแท้จริงนั้น ศิลปินจะต้องฝึกการมองเห็นเป็นอันดับแรกเสียก่อน ฝึกการเห็นให้ถี่ถ้วน เห็นทุกมุมทุกด้านแม้แต่ส่วนที่มองไม่เห็นทั้งรูปภายนอกและโครงสร้างภายใน จนถึงกับเห็นชีวิตวิญญาณ หรือเห็นแจ้งในสิ่งนั้น การฝึกมองเห็นนี้จะต้องกระทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติวาดเส้น การเห็นประกอบกับการวาดจะช่วยพัฒนาซึ่งกันและกันให้ก้าวหน้าพร้อมกันไป เช่นเดียวกับเรื่องจินตนาการกับทักษะ

ภาพข้อมูลที่ได้รับจากธรรมชาติแวดล้อม

ภาพประกอบที่ 1 ภาพแสดงลักษณะของกลุ่มต้นไม้

ภาพประกอบที่ 2 ภาพแสดงลักษณะของกลุ่มต้นไม้ ลักษณะของใบไม้ ลักษณะพุ่มของต้น
มังคุด กอขมื่น

ภาพประกอบที่ 3 ภาพแสดงลักษณะของเถาพืชผักที่เกาะเกี่ยวอยู่กับไม้

ภาพประกอบที่ 4 ภาพแสดงลักษณะของรั้วไม้ไผ่ที่ชาวบ้านใช้ในการล้อมวัว

ภาพประกอบที่ 5 ภาพแสดงลักษณะของกระท่อม กระจัง เครื่องมือในการทำประมง

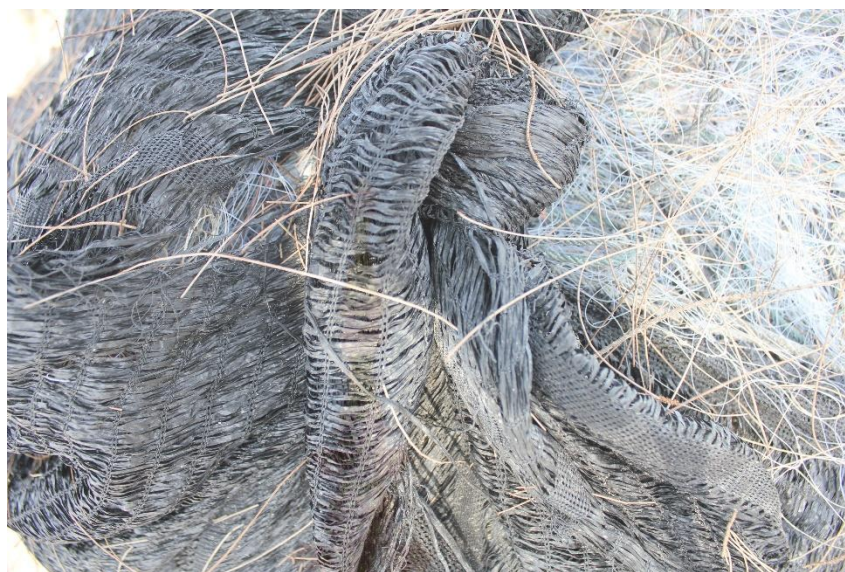
ภาพประกอบที่ 6 ภาพแสดงลักษณะของเสาไม้ที่เป็นท่าเทียบเรือประมงขนาดเล็ก

ภาพประกอบที่ 7 ภาพแสดงลักษณะของอวนจับปลา ซึ่งเป็นเครื่องมือทำมาหากินของการทำประมงขนาดเล็กหรือประมงพื้นบ้าน

ภาพประกอบที่ 8 ภาพแสดงลักษณะของแกลน อวน อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพประมง

ภาพประกอบที่ 9 ภาพแสดงลักษณะรายละเอียดของแสลน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการสร้างสรรค์ผลงาน

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานสร้างสรรค์ชุด “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง” มีที่มาจากการทำงานที่ผู้สร้างสรรค์มีภูมิสำเนาและถิ่นที่อยู่อาศัยซึ่งแวดล้อมไปด้วยธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์จึงเป็นสิ่งที่หล่อหลอมให้เกิดความรักธรรมชาติ เกิดเป็นความประทับใจขึ้น อีกทั้งตัวผู้สร้างสรรค์มีความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใกล้ๆ ตัวที่ประกอบด้วย ต้นไม้ใบหญ้า เถาวัลย์ วัชพืช เครื่องไม้เครื่องมือในการประกอบอาชีพ เช่น แห อวน หรือแม้กระทั่งเศษไม้ วัสดุต่างๆ ที่ถูกวางไว้อย่างมีจังหวะที่น่าสนใจ

ผู้สร้างสรรค์มีความชอบและความสนใจในเรื่องของเส้นในศาสตร์เกี่ยวกับทัศนศิลป์ จึงใช้เทคนิคในการวาดเส้นมาสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบจิตรกรรม โดยเน้นการปฏิสัมพันธ์ของต้นไม้ใบหญ้า เครื่องไม้เครื่องมือต่างๆ ในพื้นที่ว่าง

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

ระนาบที่ประกอบกันจากเส้นที่แสดงความรู้สึกประกอบด้วยการเขียนเส้นเล็กที่สุดด้วยการเขียนแบบแผ่วๆ ไปจนถึงการกดพู่กันให้เป็นเส้นหนักขนาดใหญ่ คมชัดแข็งแรง พร่ากระจายอ่อนนุ่ม และบางตอนแห่งกร้าน ผสมกับการหักเหโค้งงอในทิศทางและความเร็วที่ต่างกันไป สร้างความเคลื่อนไหวไปในที่ว่าง เกิดจังหวะลีลาตามอารมณ์ความรู้สึกของการแสดงออก เสมือนทางเดินหรือผืนน้ำที่แผ่กว้างออกไปอย่างไม่มีจุดจบ เปรียบเปรยกับท่วงทำนองหรือช่วงจังหวะหนักเบาของดนตรี สื่อความคิดและอารมณ์ความรู้สึก เพื่อแสดงออกและสะท้อนให้เห็นบุคลิกและอุปนิสัยที่ประกอบด้วยอารมณ์ สงบ มั่นคง ขรึม และจริงจัง ความมีชีวิตชีวา และสนุกสนาน ผสมผสานกับความคิดและจินตนาการแสดงดูลักษณ์ของเรื่องราวความประทับใจในรูปแบบทรงของธรรมชาติแวดล้อม วัตถุ ข้าวของ เครื่องมือเครื่องมือจากการดำรงชีพ

วิธีดำเนินการสร้างสรรค์ผลงาน

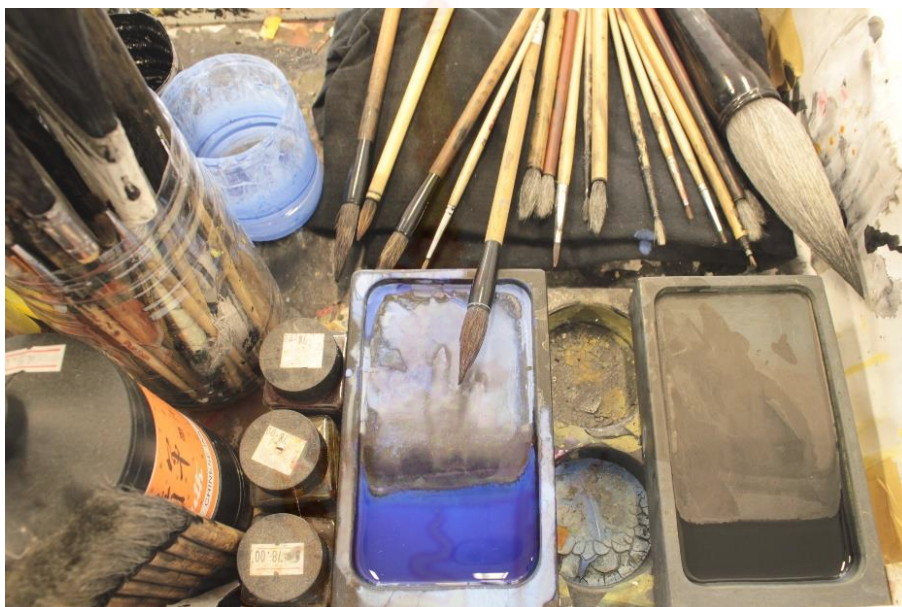
การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุด “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง” ผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริง สภาพแวดล้อมโดยรอบบริเวณที่สนใจ และศึกษา ลักษณะทางธรรมชาติ ความมีชีวิตชีวา การเกาะเกี่ยวกันของพันธุ์ไม้หลากหลายชนิดที่อยู่ในบริบทของการ พึ่งพาอาศัยซึ่งกัน
2. ศึกษาข้อมูลเอกหรือสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน
3. ประมวลลำดับข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลที่ได้รับจากการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์เป็นงาน จิตรกรรมวาดเส้น
4. สร้างสรรค์ผลงานเป็นภาพร่างลายเส้นปากกา เพื่อวางโครงสร้างโดยรวมของภาพ และความสมบูรณ์ของเรื่องราว
5. ปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงาน และนำเสนอผลงานเพื่อวิเคราะห์ วิจัยและสัมมนา ปรับเปลี่ยนแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งพัฒนาการแสดงออก มุมมอง เนื้อหาสาระในการสร้างสรรค์
6. บันทึกข้อมูลปัญหาของการสร้างสรรค์ และพัฒนาผลงานเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของ ผลงานวิจัย
7. เผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์โดยจัดนิทรรศการหรือเข้าร่วมแสดงผลงานนิทรรศการกับ หน่วยงานภายนอก และใช้ในการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชาทัศนศิลป์

วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพประกอบที่ 10 ภาพแสดงลักษณะของพู่กันจีน ซึ่งเป็นอุปกรณ์หลักการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพประกอบที่ 11 ภาพแสดงลักษณะของแท่นฝนหมึกจีนที่เป็นลักษณะเป็นแท่ง
การสร้างภาพร่างหรือภาพต้นแบบ

ภาพประกอบที่ 12 ภาพแสดงลักษณะของการสร้างภาพร่าง

ภาพประกอบที่ 13 ภาพแสดงลักษณะของภาพร่างขั้นที่ 1

ภาพประกอบที่ 14 ภาพแสดงลักษณะของภาพร่างขั้นที่ 2

ภาพประกอบที่ 15 ภาพแสดงลักษณะของภาพร่างขึ้นที่ 3

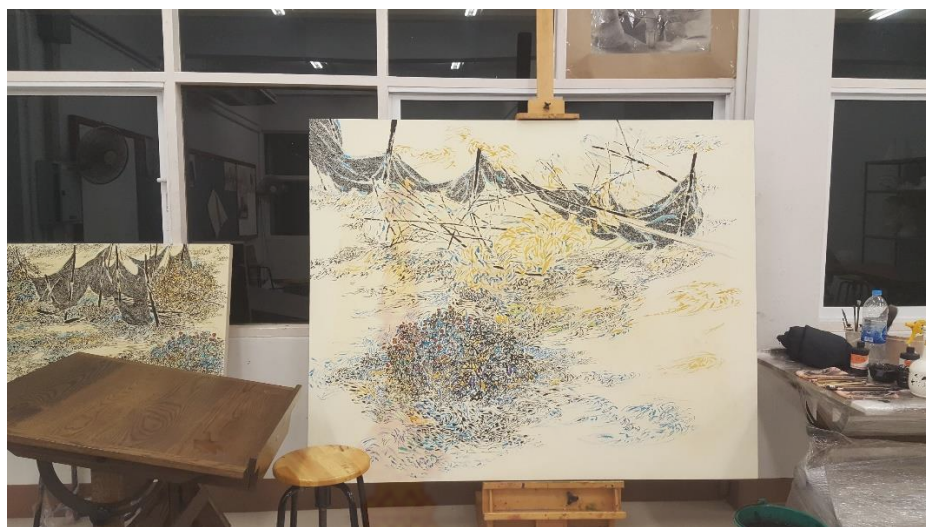
ภาพประกอบที่ 16 ภาพแสดงลักษณะของภาพร่างขึ้นที่ 4

การสร้างสรรค์ผลงานจริง

ภาพประกอบที่ 17 ภาพแสดงลักษณะของขั้นตอนการขึ้นรูป

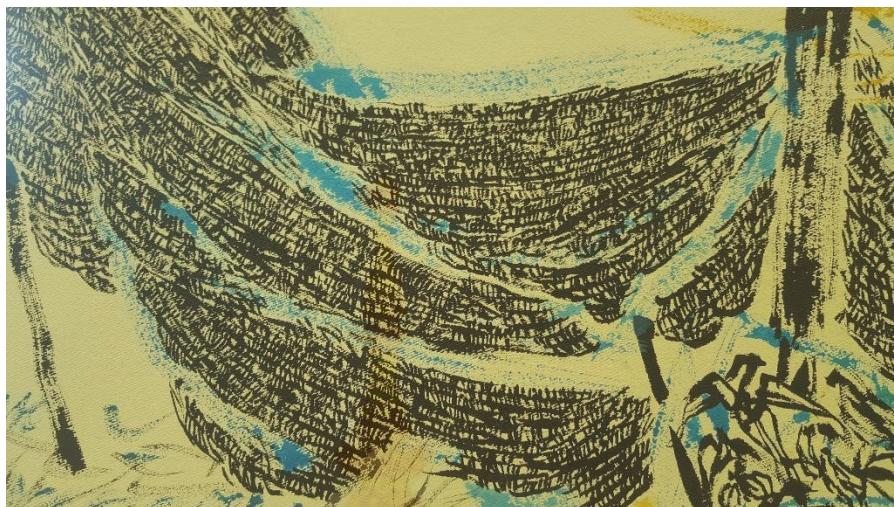

ภาพประกอบที่ 18 ภาพแสดงลักษณะของขั้นตอนการขึ้นรูป

ภาพประกอบที่ 19 ภาพแสดงลักษณะของขั้นตอนการเน้นรายละเอียดของผลงาน

ภาพประกอบที่ 20 ภาพแสดงลักษณะของขั้นตอนการเขียนเส้นโดยใช้พู่กันเบอร์เล็ก

ภาพประกอบที่ 21 ภาพผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 1

ชื่อผลงาน : “Implication of nature in space ”

ขนาด : 145x180 เซนติเมตร

เทคนิค : หมึกจีน, สีฝุ่น

ปีที่สร้าง : 2018

ภาพประกอบที่ 22 ภาพผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 2

ชื่อผลงาน : “Implication of nature in space 2 ”

ขนาด : 60x120 เซนติเมตร

เทคนิค : หมึกจีน, สีฝุ่น

ปีที่สร้าง : 2018

ภาพประกอบที่ 23 ภาพผลงานสร้างสรรค์ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน : “Implication of nature in space 3 ”

ขนาด : 60x120 เซนติเมตร

เทคนิค : หมึกจีน, สีฝุ่น

ปีที่สร้าง : 2018

ภาพประกอบที่ 24 ภาพผลงานสร้างสรรค์ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน “Implication of nature in space 4”

ขนาด : 60x75 cm.

เทคนิค : หมึกจีน

ปีที่สร้าง 2018

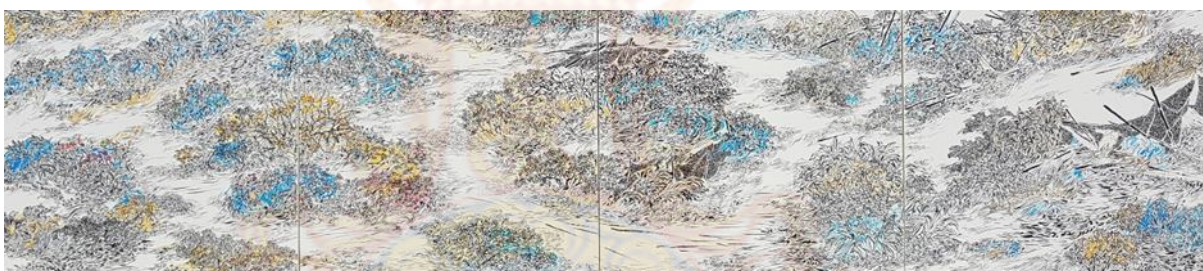
ภาพประกอบที่ 25 ภาพผลงานสร้างสรรค์ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน : “Aesthetics of Objects”

ขนาด : 70x90 เซนติเมตร

เทคนิค : หมึกจีน, สีฝุ่น

ปีที่สร้าง : 2018

ภาพประกอบที่ 26 ภาพผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 6

ชื่อผลงาน : “Implication of Nature in Space 5”

ขนาด : 90x400 เซนติเมตร

เทคนิค : หมึกจีน, สีฝุ่น

ปีที่สร้าง : 2019

ภาพประกอบที่ 27 ภาพผลงานสร้างสรรค์ชั้นที่ 7

ชื่อผลงาน : “Lines language”

ขนาด : 80x100 เซนติเมตร

เทคนิค : อะคลิลิคบนผ้าใบ

ปีที่สร้าง : 2019

บทที่ 4

การวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมีองค์ประกอบและกระบวนการในการสร้างสรรค์ต่างๆ เช่น เรื่องราวหรือเนื้อหา รูปแบบ เทคนิควิธีการ สัญลักษณ์ที่ใช้แสดงความหมายหรือเพื่อแสดงออก และทัศนธาตุทางด้านศิลปะที่นำมาใช้ อาทิเช่น จุด เส้น สี น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา แบบรูปของที่ว่าง สี ลักษณะผิว ดังนั้นการวิเคราะห์การสร้างสรรค์ ชุด “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง” ใช้หลักการทฤษฎี หลักการวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้หลักการวิเคราะห์ดังนี้

หลักการวิเคราะห์ทัศนธาตุ

หลักการวิเคราะห์เอกภาพ

หลักการวิเคราะห์แนวเรื่องและสัญลักษณ์ของการแสดงออก

วิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงาน

หลักการวิเคราะห์ทัศนธาตุ

นักประพันธ์ใช้ถ้อยคำแสดงความคิด นักดนตรีใช้เสียงถ่ายทอดอารมณ์ทางดนตรี ทัศนศิลปินใช้ทัศนธาตุ อันได้แก่ เส้น (Line) น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา (Tone) ที่ว่าง (Space) และลักษณะผิว (Texture) สร้างรูปทรงเพื่อสื่ออารมณ์หรือความคิด ศิลปินอาจสร้างรูปด้วยทัศนธาตุอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันก็ได้ แต่โดยความจริงแล้วถึงแม้จะใช้ธาตุใดธาตุหนึ่งสร้างรูปขึ้น ธาตุอื่นๆก็จะปรากฏตัวตามมาเอง เช่น เมื่อใช้เส้นสร้างรูปทรงขึ้นในงานชิ้นหนึ่ง จะมีที่ว่างหรือรูปร่างของที่ว่างปรากฏขึ้นพร้อมกับเส้นด้วย หรือเมื่อใช้สีระบายลงบนแผ่นภาพ ทัศนธาตุที่ปรากฏจะมีทั้งเส้นที่เป็นขอบเขตของรูปร่าง ของสี มีน้ำหนักอ่อนแก่ของสี มีที่ว่างรอบๆบริเวณสี และจะมีลักษณะผิวที่หยาบหรือละเอียด มันหรือด้านของสีที่ระบายลงไป (ชลุค นิมเสมอ, 2553:44)

จุด (Point) เป็นทัศนธาตุเบื้องต้นที่สุดของการมองเห็น จุดมีมิติเป็นศูนย์ ไม่มีความกว้าง ความยาว หรือความลึก เป็นทัศนธาตุที่ไม่สามารถจะแบ่งออกได้อีก เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดที่จะใช้สร้างรูปทรง และสร้างพลังความเคลื่อนไหวของที่ว่างขึ้นในภาพได้ ซึ่งในธรรมชาติจะเห็นว่าจุดมีการกระจายข้าๆอยู่ทั่วไปในที่ว่าง เช่น จุดของดวงดาวบนท้องฟ้า ลายจุดในตัวสัตว์และพืชบางชนิด เมื่อเรามองจากที่สูงมองลงมายังกลุ่มคนจะเห็นเป็นจุดเคลื่อนไหวกระจายไปมา

เส้น (Line) เป็นทัศนธาตุหรือธาตุทางการเห็นเบื้องต้นที่สุดในงานทัศนศิลป์ เส้นมีมิติเดียว คือความยาว ไม่มีความกว้างและความหนา มีอยู่ทั่วไปในธรรมชาติ เช่น เส้นผม เส้นใยในธรรมชาติ รวมทั้งรูปนอกของสิ่งต่างๆ เส้นกำเนิดจากการเคลื่อนที่ไปของจุดด้วยการกระทำของแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้นเส้นจึงเป็นโครงสร้างสำคัญหรือเป็นหัวใจของการวาดเส้น เส้นเป็นรูปนอกของทุกสิ่ง ในงานวาดเส้น และแสดงรูปทรงของสิ่งต่างๆ เส้นเป็นแกนของทุกสิ่ง เป็นแกนของวัตถุสิ่งของ ของสิ่งมีชีวิตของรูปทรงที่ศิลปินสร้างขึ้น รวมทั้งเป็นแกนของความเคลื่อนไหว

เส้นในภาพจีนโดยส่วนมากแสดงความรู้สึกอยู่ในตัวเส้นเอง ศิลปินจีนใช้เส้นที่มีธรรมชาติเป็นสองมิติให้มีความรู้สึกว่าเป็นสามมิติ โดยใช้พู่กันที่มีความยืดหยุ่นตั้งแต่การเขียนเส้นเล็กที่สุดด้วยการเขียนแบบแผ่วๆ ไปจนถึงการกดพู่กันให้เป็นเส้นหนักขนาดใหญ่ โดยอาจจะไม่มีการขาดตอนของเส้นเลย เพื่อให้เส้นแสดงความรู้สึกด้วยตัวเองมากที่สุด ศิลปินจึงลดความหนักแน่นและปริมาตรของรูปทรงลง ศิลปินลากเส้นลงไปทีเดียวนในที่ว่าง บางตอนคมชัดแข็งแกร่ง บางตอนพรักระจ่ายอ่อนนุ่ม และบางตอนแห้งกร้าน ผสมกับการหักเหโค้งงอในทิศทางและความเร็วที่ต่างกันไป จึงเป็นภาษาที่สามารถสื่อความคิดและอารมณ์ความรู้สึกได้ดี

เส้นในจิตรกรรมไทย เป็นทัศนธาตุที่สำคัญ และเป็นโครงสร้างแท้จริงในงานจิตรกรรมไทยที่มีสีและน้ำหนักแบนๆเป็นส่วนประกอบ ทำหน้าที่สร้างรูปทรงของสิ่งต่างๆ เช่น รูปร่างของพระ-นาง ที่มีทรวดทรงอ่อนช้อย สร้างรูปนอกและรายละเอียดของปราสาทราชมนเฑียร ภูเขา ต้นไม้ น้ำ ตลอดจนกิริยาอาการต่างๆ ของบุคคลและสัตว์ ลักษณะทั่วไปของจิตรกรรมไทยจึงเป็นแบบบรรยายหรือ พรรณนา (Narrative) เป็นงานที่แสดงความหมายด้วยลักษณะของรูปทรงต่างๆ ที่ทำหน้าที่ดำเนินเรื่องมากกว่าแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ (Expressive) จากการประสานกันของทัศนธาตุหรือจากการแดงออกของเส้นโดยตรง

เส้นสัมพันธ์กับความรู้สึกของผู้วาด และประสบการณ์ของผู้วาด การสร้างความคิดให้เป็นรูปหรือสร้างจินตนาการให้เป็นภาพด้วยการประสานรวมตัวของเส้นและทัศนธาตุอื่นๆ นั้น บางครั้งอาจดูไม่เหมือนกับภาพของสิ่งใดในโลก แต่ให้ความหมายด้วยการสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างที่มีลักษณะนามธรรมของตัวเองกับความรู้สึกของศิลปินโดยตรงมิใช่เชื่อมโยงกับสิ่งที่เรารู้ได้ในชีวิตประจำวันเป็นการมุ่งแสดงความคิดความรู้สึก ไม่ใช่แสดงสิ่งของหรือรูปทรงของสิ่งที่คุ้นเคย (ชูลูด นิยมเสมอ, 2553:90)

น้ำหนัก (Tone) คือ ความอ่อนแก่ของแสงและเงา ให้ความเข้มข้นในระดับต่างๆ ทำให้เกิดบริเวณมืดและสว่างของภาพ มีทิศทางเป็น 2 มิติ คือ ความกว้างกับความยาว มีลักษณะเช่นเดียวกับเส้น คือ ยาวกับสั้น เป็น คลื่น มีลักษณะผิวต่างๆ และน้ำหนักสร้างปริมาตรและความหนาแน่นแก่รูปทรง มีหน้าที่ให้ความแตกต่างระหว่างรูปกับพื้น หรือรูปทรงกับที่ว่าง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวในการนำเสนอ สร้างความลึกในภาพด้วยการประสานกันของน้ำหนัก สามารถให้ความรู้สึกและอารมณ์

สี (Colors) สีจะทำหน้าที่เช่นเดียวกับน้ำหนักแต่มีความพิเศษคือทำให้อารมณ์ความรู้สึกด้วยตัวเองโดยตรง ซึ่งมีคุณลักษณะของสีดังนี้ คือ

1. ความเป็นสี (Hue) หมายถึง เป็นสีอะไร เช่น แดง เหลือง เขียว ฯลฯ

2. น้ำหนักของสี (Value) หมายถึง ความสว่างหรือความมืดของสี ถ้าผสมสีขาวเข้าไปในสีหนึ่ง สีนั้นจะสว่างขึ้น หรือมีน้ำหนักอ่อนลง และถ้าเพิ่มสีขาวเข้าไปทีละน้อยๆเป็นลำดับก็จะได้ค่าของสีหรือน้ำหนักที่เรียงลำดับจากแก่ที่สุดไปจนอ่อนที่สุด

3. ความจัดของสี (Intensity) หมายถึง ความสดหรือความบริสุทธิ์ของสีสีหนึ่ง สีที่ผสมด้วยสีดำจะหม่นลง ความจัดหรือความบริสุทธิ์จะลดลง

ที่ว่าง (Space) ที่ว่างตามปกติจะกว้างจนหาขอบเขตไม่ได้ เป็นที่ที่สิ่งทั้งหลายทั้งปวงดำรงอยู่ ที่ว่างเป็นทัศนธาตุที่มองไม่เห็นจะปรากฏตัวก็ต่อเมื่อมีทัศนธาตุอื่นมากำหนดรูปร่างหรือมาก่อให้เกิดปฏิกิริยาขึ้น ที่ว่างจึงเป็นเสมือนสนามหรือเวทีที่ทัศนธาตุอื่นๆ จะลงไปแสดงหรือปรากฏตัวในบทบาทของรูปทรง ลักษณะของที่ว่างในงานศิลปะ เป็นที่ว่างที่ได้ถูกควบคุมและกำหนดให้มีขอบเขตและความหมายตามที่ศิลปินต้องการ เช่น ที่ว่างที่ว่างจริงและที่ว่างลวงตา (Physical Space และ Pictorial Space) ที่ว่างของงานสถาปัตยกรรมและประติมากรรมเป็นที่ว่างจริงๆที่สามารถสัมผัสได้ เรียกว่า ที่ว่างจริง ส่วนที่ว่างในงานจิตรกรรมที่แสดงความรู้สึก เป็นที่ว่างลวงตาที่เกิดจากกรรมวิธีการประกอบกันของทัศนธาตุ จึงเรียกว่า ที่ว่างลวงตา ที่ว่างแบบ 2 มิติ เป็นที่ว่างที่กำหนดด้วยความกว้างและความยาวเท่านั้น เป็นที่ว่างของผิวพื้นที่แบนราบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น แผ่นภาพ กระจก หรือผ้าใบ ที่ว่างระหว่างรูปทรงในงานจิตรกรรมที่มีได้แสดงความรู้สึก และที่ว่างที่เป็นกลาง (Neutral Space) คือที่ว่างเป็นกลางหรือเป็นศูนย์ เป็นที่ว่างที่คงความว่างอยู่ ยังไม่มีการกำหนดขอบเขตหรือรูปร่างขึ้น เช่นที่ว่างของผนัง แผ่นผ้าใบ แผ่นกระจกวางๆ หรือที่ว่างบนท้องฟ้า

ลักษณะผิว (Texture) ลักษณะของบริเวณพื้นผิวของสิ่งต่างๆ ที่เมื่อสัมผัสจับต้องหรือเมื่อเห็นแล้วรู้สึกได้ว่าหยาบ ละเอียด ด้าน ขรุขระ เป็นเส้น เป็นจุด เป็นกำมะหยี่ ฯลฯ ลักษณะพื้นผิวโดยทั่วไปเกือบจะสร้างรูปทรงขึ้นโดยตัวเองล้วนๆ โดยไม่อาศัยทัศนธาตุอื่นเลยไม่ได้ ลักษณะผิวจะปรากฏในเส้น ในน้ำหนัก ในรูปแบบของที่ว่าง หรือในสี เป็นการเสริมคุณลักษณะของทัศนธาตุให้มีรสชาติเพิ่มขึ้น โดยแบ่งแบ่งพื้นผิวออกเป็น 2 ชนิด

1. ลักษณะพื้นผิวที่เราจับต้องได้จริง เช่น กระดาษทราย ผิวสัมผัส แก้ว ฯลฯ
2. ลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น เมื่อมองดูจะรู้สึกว่ายหยาบหรือละเอียด แต่เมื่อสัมผัสจับต้องเข้าจริงกลับเป็นพื้นผิวเรียบๆ เช่น วัสดุสังเคราะห์ที่ทำผิวเป็นลายไม้ ลายหิน หรือการใช้รอยฟูกันในงานจิตรกรรมบางชิ้น

หลักการวิเคราะห์เอกภาพ (Unity)

เอกภาพ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสอดคล้องกลมกลืนกัน ที่เกิดจากการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของส่วนต่างๆ โดยมีกฎเกณฑ์ของการขัดแย้ง (Opposition) และกฎเกณฑ์ของการประสาน (Transition) ทั้ง 2 สิ่งนี้จะต้องเกี่ยวข้องกันเสมอ เช่นเดียวกับขั้วบวกและขั้วลบ กลางวันกับกลางคืน ดำกับขาว ฯลฯ ความตรงกันข้ามนี้ทำให้เกิดพลังความเคลื่อนไหว และเกิดดุลยภาพ

1. เอกภาพของรูปความคิด เป็นองค์ประกอบขั้นต้นของการสร้างสรรค์ศิลปะ มีแนวเรื่องและรูปทรงประกอบกัน มีโครงสร้างทางจิตและมีความหมายในตัวจึงจะส่งผลให้ศิลปินสร้างสรรค์รูปทรงให้มีเอกภาพขึ้นได้
2. เอกภาพของการแสดงออก คือการแสดงออกที่มีจุดมุ่งหมายเดียวแน่นอน และมีความเรียบง่าย ในผลงานชิ้นเดียวไม่สามารถจะแสดงออกหลายรูปความคิดและหลายอารมณ์ได้ เพราะจะทำให้ผลงานที่ออกมาสับสนขาดเอกภาพ การแสดงออกอาจมีแนวเรื่องหรืออารมณ์ใดเป็นหลัก และมีอารมณ์อื่นเป็นส่วนรองลงมา เพื่อประกอบให้การแสดงออกนั้นสมบูรณ์ตามจุดหมาย

3. เอกภาพของรูปทรง คือ การรวมตัวกันอย่างมีคุณภาพและมีระเบียบของทัศนธาตุ เพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงที่สะท้อนความคิดหรืออารมณ์ความรู้สึกของศิลปินออกมาได้อย่างชัดเจน เอกภาพของรูปทรงถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดไม่ว่าศิลปินในรูปแบบนามธรรมหรือรูปแบบรูปธรรม ล้วนแสดงออกด้วยรูปทรง

หลักการวิเคราะห์แนวเรื่องและสัญลักษณ์ของการแสดงออก

เรื่องหรือแนวเรื่องมีความสำคัญและเป็นจุดบันทึกลงใจหรือความสะเทือนใจ เพื่อสร้างรูปทรงให้มีชีวิตและมีความหมายขึ้น เพราะแนวเรื่องสามารถสะท้อนมายังผู้ดูซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำเข้าสู่ความงามและความหมายในรูปทรงของงาน ซึ่งการศึกษาศิลปะในปัจจุบันมีแนวความคิดที่ต่างเป็น 2 ทางคือ ทางหนึ่งเน้นรูปทรงนาธรรม หรือเน้นอารมณ์ล้วนๆ แต่อีกทางหนึ่งเน้นไปที่เรื่องหรือแนวเรื่องจากธรรมชาติ โดยใช้ร่างกายของมนุษย์เป็นบ่อเกิดของสัญลักษณ์ในการแสดงออก เช่น โกรธ ดีใจ หรือเสียใจ ลักษณะท่าทางของคนจะเปลี่ยนไปตามอารมณ์นั้นๆ ศิลปินจึงใช้รูปทรงที่มีสัญลักษณ์เป็นโครงสร้างในการแสดงออกองอารมณ์ตามแนวเรื่องในงาน

ต้นไม้ล้มราบ คนนอน เส้นขอบฟ้า เป็นสัญลักษณ์ของอารมณ์ที่ราบเรียบ ผ่อนคลาย

ต้นไม้ใบหญ้าที่โอนเอนสะบัดกิ่งใบ หรือเส้นเฉียงที่เอนลู่ไปทางเดียวกัน เป็นสัญลักษณ์ของความเคลื่อนไหวที่รุนแรงและมีชีวิต

เส้นโค้งที่ต่อเนื่องอย่างนุ่มนวล เป็นสัญลักษณ์ของความสนุกสนาน ความกลมกลืนและความนุ่มสว

เส้นที่แตกเป็นแฉกแหลมๆ เช่น ฟาผ่า เป็นสัญลักษณ์ของความโกรธ ความตื่นเต้น ความระทึกใจ

เส้นตั้งตรง เป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคง ความขรึม และความเอาจริงเอาจัง

เส้นสามเหลี่ยม ให้ความรู้สึกสง่า ความคงทน ความมีกำลัง

เส้นที่มีลักษณะเหมือนเมฆ เป็นสัญลักษณ์ของการลอยตัว

เส้นที่ขัดแย้ง ให้อารมณ์รุนแรง การต่อสู้

ต้นไม้ที่โค้งกิ่งลง เส้นที่โค้งลง ให้อารมณ์เศร้าสลด

เปลวไฟ หรือเส้นที่พุ่งแหลมขึ้น ให้อารมณ์ความรู้สึกทะเยอทะยาน ความรุ่งเรือง

คนนอน เมฆลอย หรือเส้นที่ให้อารมณ์เหงา ความเกียจคร้าน

เส้นที่กระจายขึ้นข้างบน ต้นไม้ที่แตกกิ่งก้าน ให้ความรู้สึกถึงการเจริญเติบโต ความตรงใจ
เปิดเผย

เส้นโค้งกลม ประตูโค้ง อาร์ค ให้ความรู้สึกแข็งแรง หนักแน่น

คนวิ่ง คนกระโดด เส้นเฉียง ให้ความเคลื่อนไหว ความเร็ว

รูปทรงเจดีย์ กลีบดอกบัว เส้นที่พนมแหลมขึ้น ให้ความรู้สึกถึงการยกระดับจิตใจ ความ
ศรัทธา และความหวัง

เส้นก้นหอย น้ำวน ให้ความเป็นต้นพลัง

วิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงาน ชุด “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง”

การวิเคราะห์ทัศนธาตุ จุด (Point)

จุด (Point) ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ จุด เป็นส่วนหนึ่งของทัศนธาตุที่สัมพันธ์
กับที่ว่าง และเส้น การประกอบกันของจุดขนาดเล็กและใหญ่ทำให้เกิดค่าน้ำหนัก ช่วยเน้น
รูปทรงให้เด่นชัดขึ้น สร้างจังหวะให้เกิดพลังความเคลื่อนไหวและเกิดความกลมกลืนมีความ

เชื่อมโยงระหว่างรูปทรงต่างๆ และยังมีการใช้จุดในการเสริมรายละเอียดของภาพให้สมบูรณ์ขึ้น

ภาพประกอบที่ 28 ภาพผลงานที่แสดงการวิเคราะห์จุด (Point)

การวิเคราะห์ทัศนธาตุ เส้น (Line)

เส้น (Line) ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ เส้น เป็นทัศนธาตุหลัก เป็นโครงสร้างสำคัญและเป็นหัวใจของผลงาน รวมทั้งสร้างความเคลื่อนไหว แสดงรูปทรงของสิ่งต่างๆ เช่น แห อวน แสลง สิ่งของ เครื่องใช้ ซากไม้ ต้นไม้ ใบหญ้า มีการใช้เส้นแสดงความรู้สึกในตัวเส้นเอง โดยใช้เส้นที่มีธรรมชาติเป็นสองมิติให้ความรู้สึกว่าเป็นสามมิติ โดยใช้พู่กันจีน ตั้งแต่การเขียนเส้นเล็กที่สุดด้วยการเขียนแบบแผ่วๆ ไปจนถึงการกดพู่กันให้เป็นเส้นหนักขนาดใหญ่ เกิดการประสานกันของเส้นจนเป็นรูปทรงและน้ำหนัก ใช้วิธีการลากเส้นลงไป

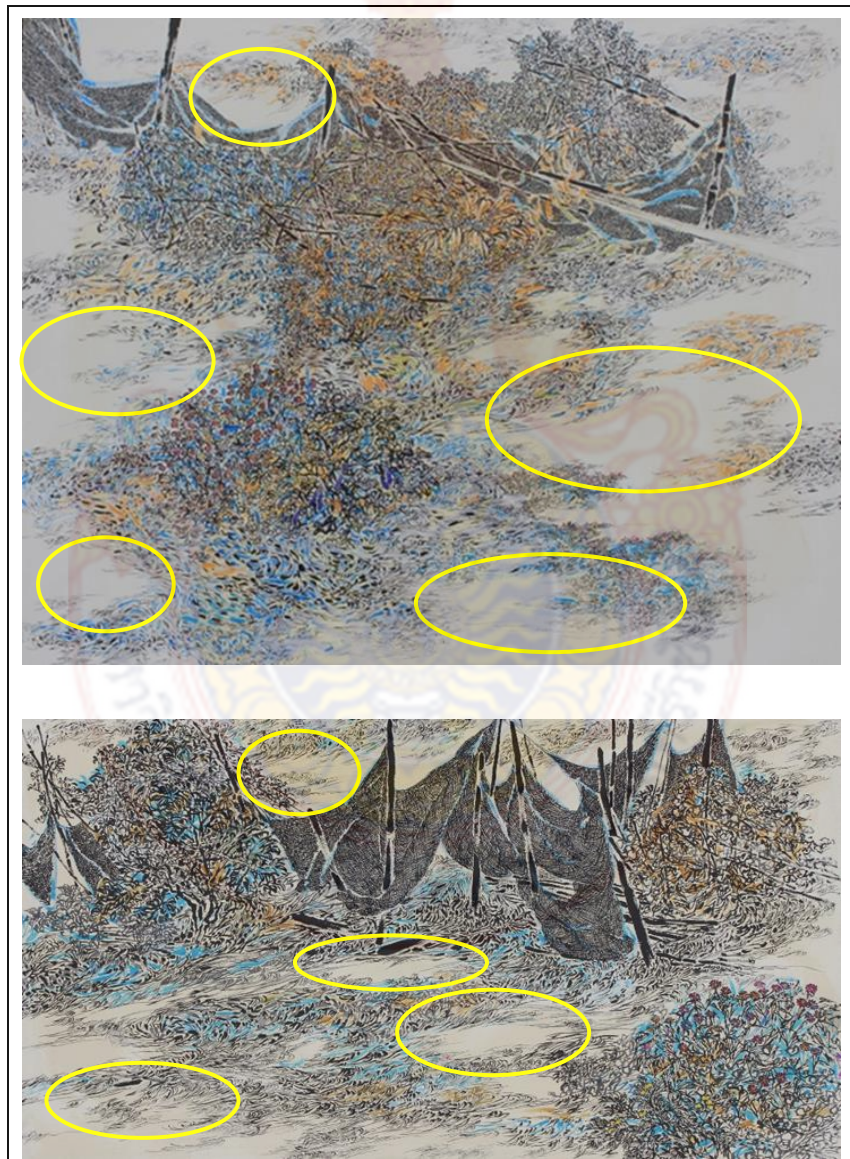
ที่เดียวในที่ว่าง บางตอนคมชัด บางตอนพร่ากระจายอ่อนนุ่ม และบางตอนแห้งกร้าน ผสมกับการหักเหโค้งงอในทิศทางและความเร็วที่ต่างกันไป ดังนั้นการวาดเส้นจึงสัมพันธ์กับที่ว่าง เพราะเส้นยังมีหน้าที่กำหนดขอบเขตของบริเวณที่ว่างในผลงาน

ภาพประกอบที่ 29 ภาพผลงานที่แสดงการวิเคราะห์เส้น (Line)

การวิเคราะห์ทัศนธาตุ ที่ว่าง (Space)

ที่ว่าง (Space) ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ที่ว่างเป็นทัศนธาตุที่สำคัญ โดยมีเส้นและจุดกำหนดลักษณะรูปร่าง ลักษณะของที่ว่างในผลงานสร้างสรรค์เป็นที่ว่างลวงตา มีลักษณะ 2 มิติ มีการเว้นพื้นระนาบของผ้าใบไว้ ซึ่งเป็นที่ว่างเสมือนทางเดินหรือผืนน้ำที่แผ่กว้างออกไปอย่างไม่มีจุดจบและขอบเขตที่แน่นอน เป็นที่ว่างแบบเปิด ที่ว่างทำหน้าที่เชื่อมโยงรูปร่างและรูปทรงให้เป็นเอกภาพและกลมกลืน

ภาพประกอบที่ 30 ภาพผลงานที่แสดงการวิเคราะห์ที่ว่าง (Space)

การวิเคราะห์เอกภาพ (Unity)

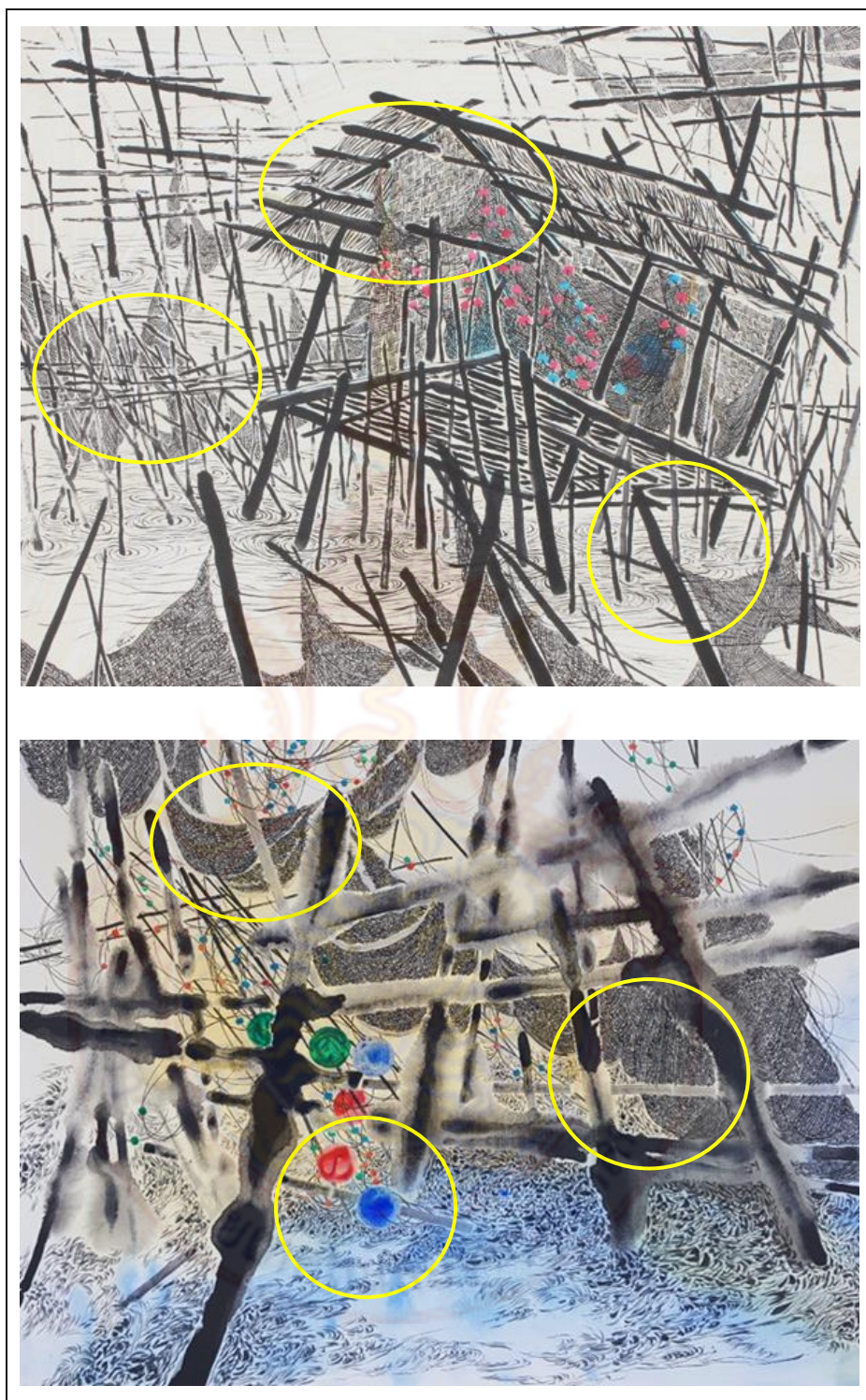
เอกภาพ (Unity) คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสอดคล้องกลมกลืนกัน ที่เกิดจากการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของส่วนต่างๆ โดยมีความขัดแย้ง และกฎเกณฑ์ของการประสาน หรือความกลมกลืนกัน ความตรงกันข้ามกันนี้ทำให้เกิดพลังความเคลื่อนไหว และเกิดดุลยภาพขึ้น ซึ่งเอกภาพในผลงานสร้างสรรค์ชุด “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง” ประกอบด้วย

เอกภาพของรูปความคิด มีแนวเรื่องเกี่ยวกับบรรยากาศที่ประกอบกันจากเส้นและที่ว่างมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ แสดงดุลยภาพของเรื่องราวความประทับใจในรูปร่างรูปทรงของธรรมชาติแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์ของ เครื่องมือเครื่องมือในการประกอบอาชีพ แห อวน แสลง ซากไม้ ต้นไม้ ใบหญ้า สะท้อนความสุข ความสงบ และความเรียบง่าย เปรียบเปรยกับท่วงทำนองหรือช่วงจังหวะหนักเบาของดนตรี

เอกภาพของการแสดงออก เป็นรูปแบบงานจิตรกรรม แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกที่สะท้อนความกลมกลืนและขัดแย้งของเส้นที่ลากผ่านที่ว่าง โดยมีรูปทรงจากความประทับใจ เป็นการลดตัดทอนความเหมือนจริงในธรรมชาติสร้างเป็นสัญลักษณ์แสดงความหมายที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการ โดยใช้เทคนิควาดเส้นหมึกจีนและสีฝุ่นบนผ้าใบ การลากเส้นลงไปทีเดียวในที่ว่าง บางตอนคมชัดแข็งแรง บางตอนพริ้วกระจายอ่อนนุ่ม และบางตอนแห้งกร้าน ผสมกับการหักเหโค้งงอในทิศทางและความเร็วที่ต่างกันไป สื่อความคิดและอารมณ์ความรู้สึกโดยมีลักษณะมุมมองอย่างงานจิตรกรรมไทย ซึ่งเป็นแบบบรรยายหรือ พรรณนา

เอกภาพของรูปทรง คือ การประกอบกันของเส้น การจุด และที่ว่าง ซึ่งเป็นทัศนธาตุหลักในการสร้างรูปทรงให้เกิดดุลยภาพ โดยใช้เทคนิควาดเส้นสร้างความเคลื่อนไหวไปในที่ว่าง เกิดจังหวะลีลาตามอารมณ์ความรู้สึกของการแสดงออก

ภาพประกอบที่ 31 ภาพผลงานที่แสดงการวิเคราะห์เอกภาพ (Unity)

การวิเคราะห์แนวเรื่องและสัญลักษณ์ของการแสดงออก

แนวเรื่องและสัญลักษณ์ของการแสดงออก ในการสร้างสรรค์ผลงาน ชุด “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง” มีแนวเรื่องที่ประกอบด้วยดังนี้

1. รูปทรงของซากไม้ กิ่งไม้ต่างๆ ให้อารมณ์ (แนวเรื่อง) ความสงบ ราบเรียบ มีลักษณะเป็นเส้นนอน

2. รูปทรง เสาไม้ เศษไม้ ให้อารมณ์ (แนวเรื่อง) ความมั่นคง ขรึม และจริงจัง มีลักษณะเป็นเส้นตั้ง

3. รูปทรงต้นไม้เอน ใบหญ้าที่ลู่ลม เถาวัลย์ วัชพืช ให้อารมณ์ (แนวเรื่อง) ความเคลื่อนไหว ความมีชีวิต มีลักษณะเป็นเส้นเฉียง

4. รูปทรงของกลุ่มต้นไม้ ใบหญ้า เถาวัลย์ วัชพืช ที่สอดประสานกันไปที่ว่างและปฏิสัมพันธ์กับรูปทรงอื่นๆ ให้อารมณ์ (แนวเรื่อง) ความสนุกสนาน กลมกลืน มีลักษณะเป็นเส้นโค้งที่ต่อเนื่อง

ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้มีแนวเรื่องที่หลายหลายอยู่ในชิ้นงานเดียว และมีสัญลักษณ์ของรูปทรงที่ต้องการแสดงนัยยะสำคัญเพื่อแสดงออกและสะท้อนให้เห็นบุคลิกและอุปนิสัยของผู้สร้างสรรค์ที่ประกอบด้วยอารมณ์ สงบ มั่นคง ขรึม และจริงจัง ความมีชีวิตชีวา และสนุกสนาน ผสมผสานกับความคิดและจินตนาการ

ภาพประกอบที่ 32 ภาพผลงานที่แสดงการวิเคราะห์แนวเรื่องและสัญลักษณ์ของการแสดงออก

บทที่ 5

สรุปผลการสร้างสรรค์ผลงาน

มนุษย์ดำรงชีพด้วยวิธีการต่างๆที่ต้องพึ่งพิงสภาวะ ดิน ฟ้า อากาศ ลม ฝน แหล่งน้ำ ต้นไม้ ใบหญ้าและความหลากหลายของพันธุกรรมพืช พันธุกรรมสัตว์ ที่หล่อเลี้ยงชีวิตให้ดำเนินไปอย่างปกติสุขทราบที่ยังคงมีทรัพยากรเพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์ เราถูกรายล้อมด้วยธรรมชาติ สิ่งที่อยู่รายรอบกาย ทั้งต้นไม้ ใบหญ้า วัชพืช พืชผัก ผลไม้ เถาวัลย์ วัชพืชต่างๆ และวัสดุอุปกรณ์ที่สร้างมาเพื่อเลี้ยงชีพทำมาหากิน สิ่งปลูกสร้างต่างๆ มีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ แวดล้อม

ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้มีการใช้ทัศนธาตุหลักคือ จุด เส้น และที่ว่าง ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน การประกอบกันของจุดขนาดเล็กและใหญ่ทำให้เกิดค่าน้ำหนัก ช่วยเน้นรูปทรงให้เด่นชัดขึ้น สร้างจังหวะให้เกิดพลังความเคลื่อนไหวและเกิดความกลมกลืนมีความเชื่อมโยงระหว่างรูปทรงต่างๆ และยังมีการใช้จุดในการเสริมรายละเอียดของภาพให้สมบูรณ์ขึ้น นอกจากนี้มีการใช้เส้นเป็นทัศนธาตุหลัก เป็นโครงสร้างสำคัญและเป็นหัวใจของผลงาน สร้างความเคลื่อนไหว แสดงรูปทรงของสิ่งต่างๆ เช่น แอ อวน แสลง สิ่งของ เครื่องใช้ ซากไม้ ต้นไม้ ใบหญ้า มีการใช้เส้นแสดงความรู้สึกอยู่ในตัวเส้นเอง โดยใช้เส้นที่มีธรรมชาติเป็นสองมิติให้ความรู้สึกว่าเป็นสามมิติ โดยใช้พู่กันจีนตั้งแต่การเขียนเส้นเล็กที่สุดด้วยการเขียนแบบแผ่วๆไปจนถึงการกดพู่กันให้เป็นเส้นหนักขนาดใหญ่ เกิดการประสานกันของเส้นจนเป็นรูปทรงและน้ำหนัก ใช้วิธีการลากเส้นลงไปทีเดียวในที่ว่าง บางตอนคมชัด บางตอนพราวกระจายอ่อนนุ่ม และบางตอนแห้งกร้าน ผสมกับการหักเหโค้งงอในทิศทางและความเร็วที่ต่างกันไป ดังนั้นการวาดเส้นจึงสัมพันธ์กับที่ว่าง เพราะเส้นยังมีหน้าที่กำหนดขอบเขตและลักษณะรูปร่างของบริเวณที่ว่าง สร้างสรรค์เป็นที่ว่างลงตา มีลักษณะ 2 มิติ มีการเว้นพื้นที่ระนาบของผ้าใบไว้ ซึ่งเป็นที่ว่างเสมือนทางเดินหรือผืนน้ำที่แผ่กว้างออกไปอย่างไม่มีจุดจบและขอบเขตที่แน่นอน เป็นที่ว่างแบบเปิด ที่ว่างทำหน้าที่เชื่อมโยงรูปร่างและรูปทรงให้เป็นเอกภาพ มีความสอดคล้องกลมกลืนกันที่เกิดจากการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของส่วนต่างๆ โดยมีความขัดแย้ง และกฎเกณฑ์ของการประสาน หรือความกลมกลืนกัน ความตรงกันข้ามกันนี้ทำให้เกิดพลังความเคลื่อนไหว และเกิดดุลยภาพขึ้นประกอบด้วย เอกภาพของรูปความคิด มีแนวเรื่องเกี่ยวกับระนาบที่ประกอบกันจากเส้นและที่ว่างมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ แสดงดุลยภาพของเรื่องราวความประทับใจ

ในรูปร่างรูปทรงของธรรมชาติแวดล้อม โดยมีวัตถุดิบของ เครื่องมือเครื่องไม้ในการประกอบอาชีพ แห อวน แสลง ซากไม้ ต้นไม้ ใบหญ้า สะท้อนความสุข ความสงบ และความเรียบง่าย เปรียบเปรยกับท่วงทำนองหรือช่วงจังหวะหนักเบาของดนตรี แสดงออกเป็นรูปแบบงานจิตรกรรม สื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกที่สะท้อนความกลมกลืนและขัดแย้งของเส้นที่ลากผ่านที่ว่าง โดยมีรูปทรงจากความประทับใจ เป็นการลดตัดทอนความเหมือนจริงในธรรมชาติสร้างเป็นสัญลักษณ์แสดงความหมายที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการ โดยใช้เทคนิควาดเส้นหมึกจีนและสีฝุ่นบนผ้าใบ สร้างความเคลื่อนไหวไปในที่ว่าง เกิดจังหวะลีลาตามอารมณ์ความรู้สึกของการแสดงออก การลากเส้นลงไปทีเดียวในที่ว่าง บางตอนคมชัดแข็งแรง บางตอนพราวกระจายอ่อนนุ่ม และบางตอนแห้งกร้าน ผสมกับการหักเหโค้งงอในทิศทางและความเร็วที่ต่างกันไป สื่อความคิดและอารมณ์ความรู้สึกโดยมีลักษณะมุมมองอย่างงานจิตรกรรมไทย ซึ่งเป็นแบบบรรยายหรือ พรรณนา

ผลงานสร้างสรรค์ชุด “นัยของธรรมชาติแวดล้อมในพื้นที่ว่าง” มีแนวเรื่องและสัญลักษณ์ของการแสดงออก ประกอบด้วยเส้นนอนของรูปทรง ซากไม้ กิ่งไม้ต่างๆ ให้อารมณ์ความสงบ ราบเรียบ เส้นในแนวตั้งของรูปทรง เสาไม้ เศษไม้ ให้อารมณ์ ความมั่นคง ขรึม และจริงจัง เส้นเฉียงของรูปทรง ต้นไม้เอน ใบหญ้าที่ลู่ลม เถาวัลย์ วัชพืช ให้อารมณ์ ความเคลื่อนไหว ความมีชีวิต และเส้นโค้งที่ต่อเนื่องกับรูปทรงของกลุ่มต้นไม้ ใบหญ้า ที่สอดประสานกันไปทั่วที่ว่างและปฏิสัมพันธ์กับรูปทรงอื่นๆ ให้อารมณ์ ความสนุกสนาน กลมกลืน ต้องการแสดงนัยยะสำคัญเพื่อแสดงออกและสะท้อนให้เห็นบุคลิกและอุปนิสัยของผู้สร้างสรรค์ที่ประกอบด้วยอารมณ์ สงบ มั่นคง ขรึม และจริงจัง ความมีชีวิตชีวา และสนุกสนาน อันเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารผสมผสานกับความคิดและจินตนาการในการถ่ายทอดและสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบแนวทางเฉพาะตน

บรรณานุกรม

- จิราพัฒน์ พิตชปรีชา. 109 มองพิศมองผ่านงานศิลป์. กรุงเทพฯ: แพลนพรีนติ้ง จำกัด, 2548.
- ชลุต นิมเสมอ. องค์ประกอบของศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2553.
- ชลุต นิมเสมอ. วาดเส้นสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2553
- อิทธิพล ตั้งโฉลก. แนวทางการสอนและการสร้างสรรค์จิตรกรรมชั้นสูง. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2550

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) นางสาวแก้วสุดา บุตรเฟียน
(ภาษาอังกฤษ) Miss Kaewsuda Butpien

วัน เดือน ปีเกิด 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2528

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 99/77 ตี ออรา คอนโดมิเนียม ถนนกาญจนวนิช ซอย 2
ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90000

โทรศัพท์ 099-1063-718

E-Mail pip.kaewsuda@gmail.com

ประวัติการศึกษา

- 2534-2540 - โรงเรียนคลองท่อมมิตรภาพที่ 160 อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่
- 2541-2543 - โรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่
- 2544-2546 - วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช
- 2547-2551 - ศิลปบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ2) ภาควิชาศิลปะไทย
คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2552-2554 - ศิลปมหาบัณฑิต (ทัศนศิลป์) มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

ตำแหน่งทางวิชาการ

- 2555 - อาจารย์สังกัดหลักสูตรสาขาวิชาจิตรกรรม
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ปฏิบัติงานระหว่างวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 ถึงวันที่
31 ตุลาคม พ.ศ. 2555
- 2555-ปัจจุบัน - อาจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์ สาขาศิลปกรรมและออกแบบ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ประวัติการแสดงผลงาน

- 2547 - นิตรรศการศิษย์เก่าวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช
ณ หอศิลป์รัตนธานี นครศรีธรรมราช

- 2550 - นิทรรศการวันศิลป์ พีระศรี ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี
อาคารศูนย์ปฏิบัติการทัศนศิลป์สิรินธร
คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จ.นครปฐม
- 2551 - นิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวงครั้งที่ 30 ณ หอศิลป์
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- 2553 - นิทรรศการภาพทิวทัศน์ในมหาวิทยาลัยศิลปากร
ณ หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จ.นครปฐม
- นิทรรศการจิตรกรรมร่วมสมัย พานาโซนิก ครั้งที่ 12
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ
- 2554 - นิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวงครั้งที่ 31 ณ หอศิลป์สมเด็จพระ
นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- นิทรรศการศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” บริษัทโตชิบา
ประเทศไทยครั้งที่ 21 ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ
- นิทรรศการจิตรภาพไทย ณ แกลลอรี่ป่าณิศา จังหวัดเชียงใหม่
- นิทรรศการจิตรกรรม เอเชียพลัส ครั้งที่ 1 ณ หอศิลป์สมเด็จพระ
นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- 2555 - นิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวงครั้งที่ 34 ณ หอศิลป์สมเด็จพระ
นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
- นิทรรศการโครงการจิตรกรรมร่วมสมัย
บนพื้นฐานวัฒนธรรมสี่ภาค โดยภาควิชาจิตรกรรม ณ หอศิลป์
บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ปฏิบัติการทัศนศิลป์สิรินธร
คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จ.นครปฐม
- นิทรรศการศิลปกรรม Art Camp ประจำปี 2555
โดย กองทุนส่งเสริมการศึกษาศึกษาการสร้างสรรคศิลปะ
“มูลนิธิรัฐบุรุษพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ”

- ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ
- นิทรรศการภาพทิวทัศน์ ประจำปี 2555
- ณ อาคารเรียนศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ธนาคารกสิกรไทย ประจำปี 2555
- ธนาคารกสิกรไทย อาคารพหลโยธิน กรุงเทพฯ
- 2556
- นิทรรศการครบรอบ 36 ปี ภาควิชาศิลป์ไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ หอศิลป์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพฯ
 - นิทรรศการร้อยศิลป์ในได้ประจำปี 2556
- ณ หอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษา
กัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- นิทรรศการเดี่ยว "นัย ใน บริบท " ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ กรุงเทพฯ
 - นิทรรศการศิลปกรรมอาเซียน วันกัลยาณิวัฒนา 5 มิ.ย.2556
- ณ หอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษา
กัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- 2557
- นิทรรศการคลื่นชีวิต ครั้งที่ 3 สาขาวิชาจิตรกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ณ หอศิลป์ aey space ถนนนางงาม จ.สงขลา
 - นิทรรศการศิษย์เก่าคณะจิตรกรรมฯ ม.ศิลปากร ณ หอศิลป์ Psu คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จ.นครปฐม
- 2558
- นิทรรศการศิลปกรรมสร้างสรรค์ ครั้งที่ 3 สาขาวิชาจิตรกรรมคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ณ หอศิลป์ สาขาศิลปกรรมและออกแบบ จ.สงขลา
 - นิทรรศการ The Memory at Lanta ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

- นิทรรศการ SEE 2 SEA กลุ่ม2 เล ๓ หอศิลป์จามจุรี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิทรรศการ SEE 2 SEA กลุ่ม2 เล ๓ หอศิลป์และวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จ.สงขลา
- นิทรรศการศิลปกรรมอาเซียน ครั้งที่ 4 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้
สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี
- 2559 - นิทรรศการสร้างสรรค์งานศิลป์กับศิลปิน ณ หอศิลป์
สาขาศิลปกรรมและออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
- นิทรรศการศิลปกรรม อัตลักษณ์ศิลป์ถิ่นใต้ ครั้งที่ 2
โครงการความร่วมมือระหว่างสถาบัน MOU
ระหว่างวันที่ 24 – 31 พฤษภาคม 2559
ณ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดามัน (หอศิลป์อันดามัน)
จังหวัดกระบี่
- นิทรรศการผลงานศิลปะ โครงการศิลปะสัญจร
กองทุนส่งเสริมการศึกษาการสร้างสรรค์ศิลปะ "มูลนิธิรัฐบุรุษ
พลเอกเปรม ติณสูลานนท์"
ณ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดามัน (หอศิลป์อันดามัน)
จังหวัดกระบี่
- นิทรรศการ SEE 2 SEA ครั้งที่ 2 กลุ่ม2 เล
ณ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดามัน (หอศิลป์อันดามัน)
จังหวัดกระบี่
- นิทรรศการ SEE 2 SEA ครั้งที่ 2 กลุ่ม2 เล สัญจร
ณ หอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษา
กัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- นิทรรศการ SEE 2 SEA ครั้งที่ 2 กลุ่ม2 เล สัญจร ณ
หอศิลป์และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่ จ.สงขลา

- นิทรรศการศิลปะร่วมใจ แสดงความอาลัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สงขลา 28 ธ.ค. 2559
- 2560 - นิทรรศการศิลปะกรรม "ธ สถิตในดวงใจไทยนิรันดร์" ณ หอศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จ.สงขลา 9 ก.พ.2560
- นิทรรศการ MOU นิทรรศการศิลปะกรรม อัตลักษณ์ศิลป์ถิ่นใต้ ครั้งที่ 3 โครงการความร่วมมือระหว่างสถาบัน MOU ระหว่างวันที่ 2 พ.ค.-24 มิ.ย. 2560 ณ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดามัน (หอศิลป์อันดามัน) จังหวัดกระบี่
- นิทรรศการศิลปะกรรมร่วมสมัยสร้างสรรค์สัญจร SEE 2 SEA โดยกลุ่ม 2 เล ครั้งที่ 3 ณ Art Room Phuket จังหวัดภูเก็ต
- นิทรรศการศิลปะกรรมไทย-เกาหลี เนื่องในโอกาสฉลองครบรอบ 50 ปี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ณ หอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี
- นิทรรศการอาเซียนอาร์ต ครั้งที่ 5 ณ หอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- นิทรรศการศิลปะคณาจารย์ ณ หอศิลป์ศรีวิชัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- โครงการอาร์ต ฟอรั่ แคนเซอร์ (ART for CANCER)
- 2561 - นิทรรศการศิลปะกรรม แลศิลป์ "สมิหลา" ครั้งที่1 ภายใต้วีธี "บริบทวิถีสงขลา" ณ Art MILL. Songkhla Center
- นิทรรศการศิลปะกรรม ไทย-อเมริกัน 22-23 ก.พ.61 ณ หอประชุมปารีชาต ม.ทักษิณ

- โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม และมหาวิทยาลัยทักษิณ
- นิทรรศการ SEE 2 SEA โดยกลุ่ม 2 เล ครั้งที่ 4 ณ Muzium & Galeri Tuanku Fauziah Universiti Sains Malaysia (USM) Penang, Malaysia
 - นิทรรศการ SEE 2 SEA โดยกลุ่ม 2 เล ครั้งที่ 4 สัจจร ณ หอศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จ.สงขลา
 - นิทรรศการอบรมเชิงปฏิบัติการศิลปินสัจจร กระจับปี่เมืองศิลปะ ณ บ้านเกาะกลาง ต.คลองประสงค์ อ.เมือง จ.กระบี่
 - KRABI ARTIST 2018 ART WORKSHOP & EXHIBITION ณ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม หอศิลป์อันดามัน จังหวัดกระบี่
 - นิทรรศการศิลปกรรม Art Camp ประจำปี 2561 มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ จ. สงขลา
 - Falling in Wonderland เพื่อสนับสนุนโครงการ การแสดงศิลปกรรมร่วมสมัยนานาชาติ Biennale, Krabi 2018 ณ ศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรม หอศิลป์อันดามัน จังหวัดกระบี่
 - 2562 - South fest Thailand 2019 ณ ย่านเมืองเก่าสงขลา
 - นิทรรศการภายใต้โครงการ Pattahi Heritage City ปัตตานีเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ บนเส้นทางพหุวัฒนธรรม

เกียรติประวัติ

- 2545 - ชนะเลิศอันดับหนึ่ง การเขียนภาพสีน้ำ การแข่งขันทักษะ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ครั้งที่ 14
- 2546 - ชนะเลิศอันดับหนึ่ง การเขียนภาพสีน้ำ

วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช

- รางวัลชมเชยวาดภาพคนเหมือนการแข่งขันทักษะวิชาชีพ
ระดับภาคใต้ครั้งที่ 15
- 2549 - ร่วมเขียนภาพปฏิทินพ่อหลวงของชาวไทย บริษัทกนกสิน
- 2551 - ทุนคุณเมธิณี ธารวณิชกุล
- 2553 - รางวัลเกียรติคุณเหรียญเงิน ศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 56
- รางวัลสนับสนุนธนาคารกรุงไทย ศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 57
- ทุนกองทุนส่งเสริมการศึกษาการสร้างสรรค์ศิลปะ
“มูลนิธิรัฐบุรุษ” พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- 2562 - รางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินดีเด่นจังหวัดสงขลา
ประจำปี 2562 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา
กระทรวงวัฒนธรรม

